

INCLUSIÓ, DIVERSITAT I COMUNICACIÓ ENTRE CULTURES

Manual per a docents amb activitats per
treballar a classe amb alumnat de secundària

Editat per Mireia Vargas-Urpí i Marta Arumí

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

eylbid

PRIMERA EDICIÓ

Juliol de 2022

EDITORES

Mireia Vargas-Urpí i Marta Arumí
Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Traducció i d'Interpretació i d'Estudis de l'Àsia Oriental
Campus de Bellaterra, 08193
Barcelona, Espanya

MAQUETACIÓ

Lagrua Studios

TRADUCCIÓ AL CATALÀ

Judith Raigal Aran

ISBN

ISBN 978-84-09-42061-2

Atribució 4.0 Internacional (CC BY 4.0)

El consorci estratègic EYLBID s'ha cofinançat amb el suport del programa Erasmus+ de la Unió Europea (núm. de contracte: 2019-1-ES01-KA201-064417). El contingut d'aquesta publicació reflecteix exclusivament els punts de vista de les autores i la Comissió no es fa responsable de l'ús que se'n faci.

La versió catalana d'aquest manual ha rebut també el suport del projecte "Young Natural Interpreters: Child Language Brokering in Education, Social Services and Healthcare" (ref. RTI2018-098566-A-I00), finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats (MCIU/AEI/FEDER, UE).

INCLUSIÓ, DIVERSITAT I COMUNICACIÓ ENTRE CULTURES

Manual per a docents amb activitats per
treballar a classe amb alumnat de secundària

Editat per Mireia Vargas-Urpí i Marta Arumí

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Índex

Introducció	6
<hr/>	
CAPÍTOL 1	
Llengües en el dia a dia	12
<hr/>	
CAPÍTOL 2	
Societats culturalment diverses	42
<hr/>	
CAPÍTOL 3	
Traducció i interpretació: ponts entre llengües i cultures	60
<hr/>	
CAPÍTOL 4	
Què és la intermediació lingüística per part de menors? Per què existeix?	80
<hr/>	
CAPÍTOL 5	
Impacte emocional, identitat i relacions personals: pautes per a la intermediació lingüística per part de menors als centres educatius	94
<hr/>	
CAPÍTOL 6	
Sortides professionals relacionades amb les llengües	112

CAPÍTOL 4

Què és la intermediació lingüística per part de menors? Per què existeix?

Rachele Antonini
Ira Torresi

En aquest capítol s'explica per què infants i adolescents fan d'intermediaris lingüístics, per qui ho fan i en quines situacions. Amb les activitats d'aquest capítol, alumnat i professorat podran:

- comprendre què és la intermediació lingüística per part de menors i què implica;
- reflexionar sobre la dificultat d'adaptar-se a la vida en un altre país;
- ser més conscients dels reptes als quals s'enfronten els intermediaris lingüístics.

4.1 INTRODUCCIÓ

Quan pensem en la infància i l'adolescència, pensem en anar a l'escola, jugar, fer amics, fer esport, etc. No obstant això, no ens venen al cap menors actuant com a intermediaris lingüístics i culturals per a altres menors, o fins i tot per a adults en situacions en què normalment els infants i els adolescents no solen participar. Aquesta pràctica es denomina «intermediació lingüística per part de menors» i en aquest capítol s'explica per què els infants i els adolescents solen exercir la funció d'intermediaris lingüístics, què tradueixen o interpreten, en quines situacions, per a qui fan d'intermediaris i com afecta aquesta pràctica tant als menors com a les seves famílies.

4.2 LA INTERMEDIACIÓ LINGÜÍSTICA PER PART DE MENORS EN EL PASSAT

Al llarg de la història, les persones tant bilingües com plurilingües han facilitat la comunicació, i és molt probable que els menors també hagin fet d'interprets i traductors. No obstant això, no hi ha massa informació sobre aquesta qüestió. Hi ha pocs registres que documentin la vida i les experiències dels menors que van actuar com a intermediaris lingüístics en el passat. Sí que es té constància de la commovedora història de la in-

termediació lingüística duta a terme per quatre figures històriques notables: Pocahontas i els tres nois anglesos als quals van obligar a viure amb els líders indis americans per actuar com a intermediaris lingüístics. Quan els anglesos es van assentar a Virgínia, tant els líders anglesos com els powhatan aviat es van adonar del gran valor que tenia intercanviar joves perquè aprenguessin la llengua i la cultura de l'altre i així poder-los utilitzar com a mediadors lingüístics i culturals. Pocahontas es considera una de les primeres mediadores culturals d'Amèrica. La coneixien a totes les colònies perquè feia de medidora entre els colons de Jamestown i les tribus d'indis algonquins, i li van encarregar que ajudés els britànics i el seu poble, els powhatan, a comerciar i socialitzar. Va passar el mateix amb tres nois britànics, Thomas Savage (el 1608), Henry Spelman (el 1609) i Robert Poole (el 1611). Aquests joves van anar a viure amb els powhatan per aprendre la seva llengua i conèixer la seva cultura. Actualment, a la varietat de l'anglès americà hi ha exemples que demostren aquests esforços del passat per comunicar-se. Es fan servir algunes paraules del powhatan com, per exemple, *raccoon* (os rentador), *opossum* (opòssum), *hickory* (pi americà), *pequen* (nouer americà), *moccasin* (mocassí) i *tomahawk* (destral).

4.3 LA INTERMEDIACIÓ LINGÜÍSTICA PER PART DE MENORS EN EL PRESENT

També està documentat el paper de traductora de la jove Lady Elizabeth, que acabaria sent la reina Isabel I d'Anglaterra. El 1544, quan tenia onze anys, va traduir un llarg poema religiós francès com a regal per a la seva madrastra Catherine Parr, l'última muller d'Enric VIII. Sabia parlar moltes llengües com, per exemple, el llatí, el francès, l'italià o l'espanyol. Al llarg de la seva vida va continuar traduint per plaer i per millorar el seu coneixement de les llengües que dominava.

No obstant això, la intermediació lingüística per part de menors no és només cosa del passat. Actualment encara és una pràctica molt habitual, però passa desapercebuda i, per tant, no es reconeix. La intermediació lingüística per part de menors s'associa generalment a menors d'origen migrant que, per elecció o obligació, ajuden les seves famílies a relacionar-se amb la societat i les institucions del país d'acollida. Quan una família es trasllada a viure a un altre país, una de les primeres coses que fan els pares és matricular els infants a l'escola. Així els menors es familiaritzen amb la nova cultura i la nova llengua més ràpid que els seus pares i que les altres persones adultes de la família. És per aquest motiu que aquests menors s'ocupen d'ajudar la família a adaptar-se a la vida al nou país.

Però, per què es demana als infants i joves que s'encarreguin d'aquestes tasques en comptes de demanar-ho a un intèrpret professional? Hi ha diverses raons que expliquen aquesta pràctica: la manca de finançament i recursos per pagar els serveis d'intèrprets i traductors professionals, el desconeixement del dret que tenen les persones

migrades de disposar de recursos alternatius (és a dir, d'intèrprets professionals) o el fet que les famílies es poden sentir més còmodes si deixen que sigui el seu fill o filla qui s'encarregui de traduir, en especial si s'han de tractar assumptes privats.

Malgrat que la intermediació lingüística per part de menors s'associa generalment als infants i adolescents d'origen migrant, és important destacar que n'hi ha altres casos. També fan d'intermediaris lingüístics els fills i filles de pares sords i els menors que aprenen idiomes a l'escola i ajuden els companys nous que no parlen la llengua.

Atès que la intermediació lingüística per part de menors s'està fent més visible, alguns països (entre els quals els Estats Units) i associacions professionals han començat a introduir normes per evitar que els menors que fan d'intèrprets participin en situacions compromeses en què se'ls pugui exposar a temes delicats com passa, per exemple, als hospitals. Però aquesta no és la tendència més habitual. A la majoria de països hi ha molt pocs documents oficials (lleis, reglaments, etc.) que facin referència directa a la intermediació lingüística per part de menors o que ofereixin pautes sobre la protecció dels infants i joves que s'encarreguen de dur a terme aquestes tasques.

En els apartats següents es presenta més informació sobre la intermediació lingüística per part de menors i sobre com ha acabat convertint-se en el terme més utilitzat avui en dia per designar aquesta pràctica.

SABIES QUE...

el 2016, Malia Obama, la filla de qui en aquell moment era president dels Estats Units, Barack Obama, va fer d'intèrpret per al seu pare quan va fer un viatge d'importància històrica a Cuba? En una foto que es va fer viral, es veu a Malia interpretant cap al castellà per al seu pare.

ASPECTES CLAU PER COMPARTIR AMB L'ALUMNAT

- **La intermediació lingüística per part de menors és una part desconeguda de la vida dels infants d'origen migrant.**
- **És una pràctica que ja existia en el passat, tot i que hi ha poca informació que descrigui qui la duia a terme i com ho feia.**
- **Actualment encara és una pràctica molt habitual i no només es limita als menors d'origen migrant, sinó que qualsevol persona que parli una segona llengua o un dialecte pot fer d'intermediari lingüístic.**

4.4 EL TERME «INTERMEDIACIÓ LINGÜÍSTICA PER PART DE MENORS»

Els infants i els adolescents que fan d'intermediaris lingüístics fan servir les seves habilitats lingüístiques i la seva competència cultural en dues (o més) llengües i/o dialectes per llegir, escriure, escoltar, parlar i fer coses per a altres persones. El terme «intermediació lingüística per part de menors» és una traducció del terme en anglès *child language brokering*. Aquest terme es va començar a utilitzar a la dècada dels noranta, quan cada vegada més investigadors, sobretot als Estats Units i en comunitats ètniques concretes (com la llatina, la vietnamita i la russa), van començar a descobrir els secrets d'aquesta pràctica. Gràcies a la seva recerca, cada vegada va quedar més clar que la tasca que duïen a terme aquests menors era força complexa. I és que no només consisteix a transferir el significat d'una llengua a una altra, sinó que també cal desenvolupar i aplicar un gran ventall d'habilitats i estratègies.

Al llarg dels anys, s'han encunyat altres termes en anglès per descriure aquesta pràctica com *natural translation*, *family interpreting*, *para-phrasing*, *literacy brokering* i, més recentment, *culture brokering*. Tots aquests termes, tal com veurem a les definicions següents, intenten captar la complexitat de la tasca que duen a terme aquests menors, així com emmarcar-la en la seva experiència migratòria.

Natural translation (en català, «**traducció natural**») és el terme que Brian Harris, un dels pares fundadors de la recerca en intermediació lingüística per part de menors, va proposar a la dècada dels setanta per descriure la capacitat que tenen els bilingües de traduir d'una llengua a una altra des de ben petits i sense haver rebut cap mena de formació per fer-ho.

El terme *family interpreting* (en català, «**interpretació familiar**») es fa servir principalment per referir-se a les activitats d'intermediació lingüística que duen a terme tant els adults com els menors

en entorns institucionals com, per exemple, el sector sanitari (hospitals o consultes mèdiques) o quan han d'accedir als serveis públics.

El terme *para-phrasing* (en català «**para-frasejar**») va ser una proposta de la investigadora estatunidenca Marjorie Orellana i els seus col·legues. És un joc de paraules format per la preposició *para* en castellà i el verb en anglès *phrase*, que vol dir fer servir unes altres paraules. Això és el que fan els infants quan reformulen missatges per a altres persones tant intralingüísticament com interlingüísticament amb l'objectiu de fer possible la comunicació.

Literacy brokering (en català «**intermediació en l'alfabetització**») és potser una de les formes més habituals d'intermediació lingüística per part de menors, però també una de les menys estudiades. El terme s'aplica a totes les pràctiques en què es demana a infants bilingües o nadius que resumeixin, expliquin, tradueixin o reformulin les paraules dels professors o els comentaris dels pares, etc. (vegeu els apartats 4.5 i 4.6 per llegir una descripció més detallada de la intermediació lingüística per part de menors a les escoles i en altres entorns).

El terme *culture brokering* (en català «**intermediació cultural**») és el terme que utilitzen alguns investigadors per oferir una perspectiva global de la intermediació lingüística per part de menors, emmarcant-la com una experiència que forma part d'un procés multidimensional que inclou tant la cultura d'origen com la cultura d'acollida.

Recentment, al seu blog, [Unprofessional Translation](#), Brian Harris va suggerir que el terme «intermediació lingüística per part de menors» hauria de redefinir-se en funció de l'edat del menor que participa en les activitats d'interpretació/traducció i va fer la proposta següent:

1. *Infant translators/language brokers* (traductors/intermediaris lingüístics de preescolar): infants de menys de cinc anys. Els infants d'aquesta edat poden fer algunes traduccions, però és

poc probable que tinguin la capacitat de fer d'intermediaris lingüístics perquè encara no han desenvolupat el coneixement necessari sobre el món.

2. *Child translators/language brokers* (infants traductors/intermediaris lingüístics): infants de cinc a deu anys.

3. *Adolescent (or ado-) translators/language brokers* (traductors/intermediaris lingüístics adolescents): joves d'onze a divuit anys.

4. *Adult translators/language brokers* (traductors/intermediaris lingüístics adults): joves de més de divuit anys. L'autor proposa aquest terme perquè, segons argumenta, els intermediaris lingüístics sempre seran intermediaris lingüístics. Hi ha molts menors que continuen ajudant la família quan són adults.

5. *School-age translators/language brokers* (traductors/intermediaris lingüístics en edat escolar): infants i adolescents de cinc a disset anys. Aquesta categoria podria utilitzar-se per englobar la segona i la tercera de les categories esmentades anteriorment i, per tant, inclou tots els infants i joves del sistema educatiu formal.

El terme anglès *child language brokering* (intermediació lingüística per part de menors) és el que més s'ha acceptat i utilitzat al llarg dels anys perquè és el que millor cospa la complexitat de la varietat i la combinació d'habilitats que s'exigien als infants i joves quan fan d'intermediaris tant lingüístics com culturals. La intermediació lingüística per part de menors és una pràctica molt més complexa del que poden arribar a imaginar les persones que no hi estan familiaritzades. Aquesta complexitat ve donada per la necessitat de fer diverses tasques i utilitzar diferents habilitats simultàniament. Els menors que fan d'intermediaris lingüístics no només han de transferir el sentit del que es diu a una altra llen-

gua, sinó que també han de respondre a les relacions de poder, els antecedents culturals, les edats i les experiències de les persones implicades. A més a més, han de tenir en compte qüestions contextuais més àmplies, com el grau de confiança dels adults en l'infant, les conseqüències a curt, mitjà i llarg termini del que es negocia o quants parlants hi ha implicats (Hall i Guery 2010: 34).

SABIES QUE...

hi ha diverses pel·lícules que parlen sobre la realitat agredolça de ser un menor que fa d'intermediari lingüístic? Dues de les més conegudes són *La Famille Bélier* i *Spanglish*.

Et sembla interessant tot això? Vols saber-ne més? Si és així, segueix llegint per fer-te una idea més detallada dels llocs en què es dona la intermediació lingüística per part de menors, a qui implica i com afecta a la vida de les persones que actuen com a intermediaris lingüístics i a les seves famílies.

4.5 ON, PER QUÈ I PER A QUI FAN D'INTERMEDIARIS LINGÜÍSTICS ELS JOVES

Des dels anys setanta, quan la intermediació lingüística per part de menors es va convertir en objecte d'estudi, els investigadors han pogut observar i descriure per a qui interpreten els menors, els contextos i situacions en què ho fan, com ho fan i com els fa sentir aquesta pràctica.

Tot i que no existeixen estadístiques ni dades oficials sobre la freqüència amb la qual es produeix la intermediació lingüística per part de menors en països diversos o a escala més global, la recerca ha contribuït a revelar dades importants sobre aquesta pràctica. Es calcula que entre el 57 % i el 100 % dels menors d'origen migrant de diferents comunitats lingüístiques i ètniques fan d'intermediaris lingüístics. Els menors acostumen a començar entre els vuit i els dotze anys (però és possible que en alguns casos comencin molt abans). És habitual que els menors que s'estableixen en un nou país comencin a actuar com a intermediaris lingüístics poc després d'arribar. La intermediació lingüística per part de menors pot dur-se a terme de manera informal, com quan s'interpreta a casa, per a un company de classe o per a un familiar al supermercat. No obstant això, molts intermediaris lingüístics també han d'interpretar en contextos més formals, com quan ajuden els familiars a relacionar-se amb la metgessa de capçalera o a emplenar formularis administratius. Els menors poden actuar com a intermediaris lingüístics en una gran varietat de contextos i situacions que requereixen diverses habilitats lingüístiques, culturals i d'intermediació i que involucren diferents participants. Els joves intèrprets poden ajudar els familiars o altres persones del seu grup ètnic o lingüístic a accedir als serveis que presen els bancs, els sindicats, la policia, els hospitals i els consultoris mèdics, els supermercats,

les oficines de correus, etc. En aquests contextos i situacions, se'ls pot demanar que interpretin converses i/o tradueixin formularis, etiquetes, fullets informatius, etc.

En els darrers vint anys, cada vegada més investigadors han estudiat la intermediació lingüística per part de menors i han contribuït a ampliar el coneixement d'aquesta pràctica i a conscienciar sobre el fet que és una activitat que pot afectar els menors de diverses maneres. En general, la intermediació lingüística per part de menors pot tenir un impacte tant positiu com negatiu en els infants i joves i en les persones que hi estan involucrades, com ara els familiars, els companys de classe, els professors, etc. Hi ha estudis que afirmen que la intermediació lingüística per part de menors té un impacte positiu pel que fa al desenvolupament de la competència acadèmica i de les habilitats lingüístiques, culturals, lèxiques i de traducció, així com de les habilitats interpersonals i la seguretat en si mateix. Per contra, hi ha estudis que indiquen que hi ha menors que viuen i descriuen la intermediació lingüística com una cosa negativa. També hi ha estudis que han destacat que pot tenir un efecte negatiu en la identitat cultural dels infants i joves, així com en totes les competències i habilitats enumerades prèviament. Això es pot atribuir al fet que els menors que actuen com a intermediaris lingüístics han d'enfrontar-se als desequilibris de poder derivats de la seva condi-

ció de migrants, a la necessitat d'interactuar amb persones adultes o al fet que es veuen obligats a actuar com a intermediaris lingüístics. D'altra banda, la intermediació lingüística per part de menors pot considerar-se una càrrega per les responsabilitats que comporta. Els menors, per exemple, pot ser que hagin d'assumir el paper d'adult i de responsable de la presa de decisions dins de la família, hagin de faltar a classe per ajudar els seus pares o es vegin afectats emocionalment per aquesta pràctica que també pot modificar les relacions amb la família (tal com s'explica al capítol 5).

SABIES QUE...

el 2009, Óscar Rodríguez, un nen d'onze anys bilingüe espanyol-anglès de Las Vegas (Nevada), va ajudar els bombers i els paramèdics a comunicar-se amb els passatgers que no parlaven anglès després d'un greu accident d'autobús?

Bombers i paramèdics van considerar heroica la tasca del jove, que feia d'interpret des d'una llitera d'ambulància per als treballadors de rescat mentre s'afanyaven a habilitar un centre de triatge per als ferits en l'accident.

4.6 LA INTERMEDIACIÓ LINGÜÍSTICA A LES ESCOLES

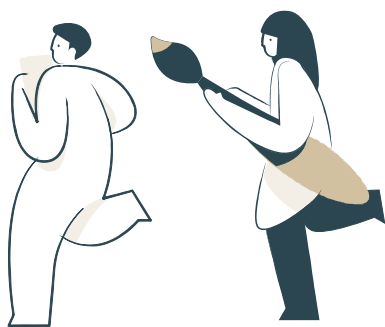
Tal com ja hem comentat, l'escola és un dels entorns en què és més freqüent la intermediació lingüística per part de menors. En aquest entorn infants i joves acostumen a participar en la intermediació lingüística i l'alfabetització. Hi ha moltes situacions relacionades amb l'escola en què els menors actuen com a intermediaris lingüístics. En aquestes situacions, hi participen diferents persones i poden donar-se en llocs i moments ben diversos: a les aules, en altres instal·lacions escolars (patis, zones de joc, a l'entrada i a la sortida del centre) i també fora de l'escola (a casa ajudant els germans o els companys o mentre els pares els donen un cop de mà amb els deures).

Una situació típica és que els professors demanin a un alumne que ajudi un company, un germà o un estudiant d'una altra classe. En aquests casos, l'alumne explica, tradueix o parafraseja el contingut de les classes, els deures que cal fer, les normes del centre o els missatges entre l'escola i la família de l'altre alumne.

La segona situació típica és quan es demana a l'alumne que faci d'intermediari lingüístic entre dos adults (el professor, els pares, altres familiars de l'alumne, algú que treballa a l'escola o els pares d'un company). Aquests casos poden donar-se en reunions entre docents i família, en situacions d'emergència o també en trucades de telèfon, així com en la traducció de documents o materials relacionats amb l'escola.

Una altra situació típica d'intermediació lingüística és la que es produeix entre iguals, és a dir, amb companys, germans o alumnes d'altres classes.

En aquests casos, la intermediació lingüística es realitza per ajudar l'altre alumne a socialitzar a l'aula i fora de l'aula (per exemple, durant l'hora del pati o del menjador).

Però la intermediació lingüística per part de menors no es dona només a l'àmbit escolar. Les activitats d'intermediació lingüística poden donar-se fora de l'escola, tot i que sempre tenen la mateixa finalitat, és a dir, ajudar altres persones a entendre com funcionen les coses. En alguns casos, per exemple, implica ensenyar la llengua del país d'acollida a altres menors o a adults. També es pot donar al parc o quan es practica un esport. Al capítol 5, s'analitza més detalladament la intermediació lingüística a les escoles i què s'ha de fer i què no en els casos en què es produeix aquesta pràctica.

4.7. CONCLUSIONS

Potser en alguna ocasió has vist exemples d'intermediació lingüística per part de menors,

SABIES QUE...

des de 2009, el grup de recerca In Medio Puer(I) organitza un concurs en què es demana a alumnes de primària i secundària d'Itàlia que presentin un dibuix o una narració que descrigui la intermediació lingüística per part de menors. Un jurat selecciona els guanyadors i els premia a ells i a les seves escoles.

però és probable que mai no hagi estat conscient de com n'és, de difícil, aquesta tasca. Els infants i joves que tradueixen per als seus companys o per als adults no es limiten a transferir el significat d'una llengua a una altra. Tot i que és poc probable que tinguin formació en interpretació o en traducció a l'hora de dur a terme una tasca que s'hauria d'encarregar a intèrprets i traductors professionals, els menors que fan d'intermediaris lingüístics han de recórrer a tota una sèrie d'habilitats. La seva tasca va molt més enllà de fer una traducció paraula per paraula amb la finalitat que les persones que ajuden entenguin com funcionen les coses i aprenguin sobre una altra cultura i sistema (tal com s'explica en el capítol 2). En el capítol 5 d'aquest llibre s'explica quines són les dificultats de la intermediació lingüística per part de menors, com se senten els infants i joves que duen a terme aquesta activitat i com es poden protegir el benestar i els drets dels joves intermediaris lingüístics.

ASPECTES CLAU PER COMPARTIR AMB L'ALUMNAT

- **Existeixen diversos termes per referir-se a la pràctica analitzada en aquest capítol, però el terme «intermediació lingüística per part de menors» (*child language brokering*) és el més acceptat i utilitzat perquè es considera que és el que engloba millor la totalitat dels aspectes complexos que comporta aquesta pràctica.**
- **La recerca ha demostrat que els infants i els joves que fan d'intermediaris lingüístics poden fer-ho en tots els àmbits formals i informals de la vida.**
- **Un dels entorns en què és més probable que es produeixi la intermediació lingüística per part de menors és l'escola, on sovint es demana als infants i joves que facin d'intermediaris lingüístics per a companys i adults.**
- **La intermediació lingüística per part de menors pot tenir un impacte tant positiu com negatiu en els infants i joves que fan aquesta tasca, i els adults n'han de ser conscients.**

NOTES PER AL PROFESSORAT

4A. En la meva situació

Amb aquesta activitat, l'alumnat...

- serà conscient de les dificultats a què s'han d'enfrontar els estudiants nous;
- identificarà aquestes dificultats;
- reflexionarà sobre el fet que adaptar-se a viure en un nou país no només implica aprendre'n la llengua;
- conversarà sobre el fet que sovint no ens adonem de tot el que comporta per als infants o adolescents traslladar-se a un altre país.

TEMPS
ESTIMAT

40 MIN

Com utilitzar aquest material

FASE 1	<ul style="list-style-type: none"> · Pregunta als estudiants sobre les seves experiències en altres països. · Pregunta'ls també com s'han sentit en situacions en què no s'han pogut comunicar perquè no parlaven la llengua o no estaven familiaritzats amb la cultura del lloc on eren. 	5'
FASE 2	<ul style="list-style-type: none"> · Demana als alumnes que, en grups, facin una pluja d'idees i intentin identificar què trobarien a faltar (o han trobat a faltar, en cas que algun alumne ja hagi passat per aquesta experiència) si comencessin una nova vida en un altre país (apartat 1 del quadre). · Demana'ls que facin una llista a partir de la pluja d'idees. 	10'
FASE 3	<ul style="list-style-type: none"> · Demana als grups que parlin entre ells i que identifiquin a què els costaria més adaptar-se si (o quan, en cas que l'alumne ja hagi passat per aquesta experiència) comencessin una nova vida en un altre país (apartat 2 del quadre). · Demana'ls que en facin una llista. 	10'
FASE 4	<ul style="list-style-type: none"> · Anima els estudiants a imaginar una metàfora, imatge o exemple que il·lustri com se sentirien si comencessin de zero en una escola nova sense parlar la llengua ni tenir-hi amigats (apartat 3 del quadre). · Escribeu les respostes a la pissarra. 	5'
FASE 5	<ul style="list-style-type: none"> · Compareu totes les llistes i escriviu les respostes a la pissarra. · Fes que els grups preparin un cartell amb les tres llistes que han elaborat. · Reflexioneu conjuntament sobre els aspectes que canvien quan algú s'instal·la en un altre país. Pots preguntar-los com se sentirien si es trobessin en el lloc d'aquests joves. 	10'

Suggeriments per a la preparació de l'activitat

- Busca exemples de xoc cultural en llibres, pel·lícules o sèries com per exemple, *Spanglish*, *Gran Torino*, *My Big Fat Wedding*, etc.
- Com a preparació prèvia, demana als alumnes que reflexionin sobre les seves experiències de viatge.
- Llegeix el capítol 5 del manual *Inclusió diversitat i comunicació entre cultures* disponible al web <https://webs.uab.cat/eylbid/manual-docents>, per obtenir més informació sobre la intermediació lingüística per part de menors i com se senten els infants i joves que fan d'intermediaris.

CONSELLS I IDEES PER GUIAR EL DEBAT

1. Si et traslladessis a viure a un altre país, què creus que és el que trobaries més a faltar/el que t'agradaria més conèixer?

- Els amics
- La família (cosins, avis, etc.)
- La meva escola
- La meva ciutat o poble
- El meu barri

2. A què creus que et costaria més/menys adaptar-te?

- Fer nous amics
- Començar de zero en una nova escola
- Aprendre una nova llengua
- El clima
- La gastronomia

3. Si poguessis triar una metàfora, una imatge o un exemple per descriure l'experiència de començar en una escola nova, sense conèixer la llengua ni tenir amics, quina seria?

4A. En la meva situació

«Quan algú es trasllada a viure a un altre país, no només ha d'aprendre una nova llengua, sinó que també ha de conèixer una nova cultura. Els joves traductors han de viure aquesta experiència alhora que fan de mediadors lingüístics i culturals per als seus familiars i amics. I, sovint, no és gens fàcil assumir-ho tot».

«Què faries si et trobessis en la meva situació?»

NOTES PER AL PROFESSORAT

4B. El telèfon

Amb aquesta activitat, l'alumnat...

- descobrirà amb més profunditat els aspectes no lingüístics de la mediació i la interpretació;
- identificarà alguns dels problemes no lingüístics a què poden haver de fer front els joves intèrprets naturals i hi cercaran possibles solucions;
- conversarà sobre les conseqüències de la intermediació en el desenvolupament de les habilitats comunicatives, interpersonal i de resolució de problemes dels menors que actuen com a intermediaris lingüístics.

TEMPS
ESTIMAT

50 MIN

Com utilitzar aquest material

FASE 1	<ul style="list-style-type: none"> · Presenta el joc als estudiants (vegeu el punt 1 de l'apartat «EL JOC»). · Prepareu el joc (vegeu el punt 2 de l'apartat «EL JOC»). 	5'
FASE 2	<ul style="list-style-type: none"> · Els estudiants, en grups de 3, inicien el joc del telèfon (vegeu el punt 1 de l'apartat «EL JOC»). 	5'
FASE 3	<ul style="list-style-type: none"> · Demana als «adults» de cada grup que t'expliquin breument si han aconseguit entendre's bé entre ells. Pregunta als «intèrprets» com s'han sentit en aquesta situació. Apunta a la pissarra les paraules que han utilitzat per descriure els seus sentiments. · Demana als grups que facin una taula de tres columnes (problemes, causes i solucions) i que n'omplin les dues primers amb: <ul style="list-style-type: none"> · Una llista amb els problemes de comunicació amb què s'han trobat al llarg del joc (malentesos, dificultat per entendre el missatge, manca d'informació, sentiments negatius, etc.). · Les causes d'aquests problemes (no haver sentit el que es deia correctament, que l'intèrpret s'oblidés d'alguna informació, expectatives d'un tracte de cortesia diferent, etc.). 	15'
FASE 4	<ul style="list-style-type: none"> · Demana a cada grup que apunti a la tercera columna de la taula una descripció de les solucions que cadascun dels tres participants ha fet servir per resoldre els problemes de comunicació que han sorgit al llarg de la conversa. Si hi ha algun problema que no hagin resolt, pregunta'ls si podrien haver-ho fet i de quina manera. 	10'
FASE 5	<ul style="list-style-type: none"> · Demana a un portaveu de cada grup que llegeixi en veu alta el contingut de la seva taula a la resta de la classe. Escriu a la pissarra els problemes, les causes i les solucions importants i freqüents. · Reflexioneu junts: en aquest joc només s'ha fet servir una llengua... <ul style="list-style-type: none"> · Quins altres problemes sorgirien si l'intèrpret realment hagués de traslladar el mateix missatge a una altra llengua i cultura? I per què? · Què es necessitaria per trobar solucions a aquests altres problemes? Creus que seria massa dur per als joves intèrprets naturals o que, d'alguna manera, els ajudaria a desenvolupar les seves habilitats? 	15'

Suggeriments per a la preparació de l'activitat

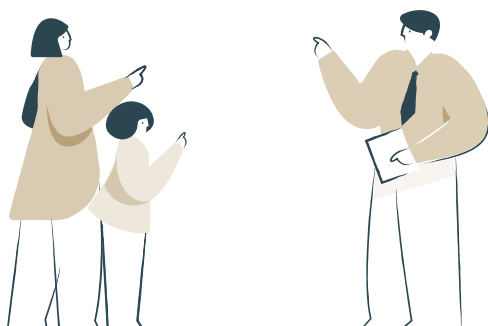
- Si el català no és la vostra llengua d'ensenyament, tradueix l'escena i les descripcions dels rols a la llengua vehicular de la teva classe i adapta-la a la vostra cultura perquè sigui creïble.
- Si vols, prepara la taula esmentada a les fases 3 i 4 de l'apartat «Com utilitzar aquest material». Ha de tenir tres columnes titulades «problemes», «causes» i «solucions».
- Llegeix el capítol 5, del manual *Inclusió, diversitat i comunicació entre cultures*, disponible al web <https://webs.uab.cat/eylbid/manual-docents>, per obtenir més informació sobre la intermediació lingüística per part de menors i com se senten els joves intèrprets naturals.

4B. El telèfon

«Quan tradueixen una conversa entre dos adults, els menors que fan d'intermediaris lingüístics han d'encarar problemes que sobrepassen les seves habilitats lingüístiques. Sense anar més lluny, sovint es troben amb situacions desconegudes o delicades, han de memoritzar intervencions llargues o resoldre malentesos».

«Com et sents quan fas d'intermediari entre dos adults, encara que parlin la mateixa llengua?»

EL JOC

1. En grups de 3, decidiu el rol (adult 1, adult 2 o intèrpret) que cada participant ha d'assumir a l'escena que es presenta a continuació. Tots els participants faran servir la llengua vehicular de classe, però els adults 1 i 2 només podran comunicar-se a través de l'intèrpret, perquè, en principi, parlen dues llengües diferents. Els «adults» han d'inventar-se les seves intervencions depenent de com avanci la conversa, mentre que l'intèrpret només ha de repetir, amb les seves pròpies paraules, el que diuen els «adults».
2. Es reparteix a cada estudiant la descripció del seu rol. Individualment, els alumnes llegeixen les indicacions de les targetes. Si tenen preguntes, te les poden fer. No poden, però, ensenyar o llegir el contingut de targeta als companys de grup.
3. L'adult 1 inicia el joc del telèfon llegint a cau d'orella a l'intèrpret el discurs que es presenta a les instruccions del joc de rol (l'adult 2 no pot intentar escoltar dissimuladament!).
L'intèrpret repeteix a l'adult 2 el que acaba de sentir, esforçant-se per ser fidel al contingut, però utilitzant les seves pròpies paraules.
L'adult 2 també respon amb les seves pròpies paraules i xiuxiueja a l'intèrpret, però seguint les indicacions que se li donen a les instruccions del joc.
La conversa xiuxiuejada, amb l'intèrpret com a intermediari, s'allarga uns cinc minuts.

Reunió anual a l'escola

S'acosta el final de curs, i els tutors i tutores comencen a reunir-se amb les famílies dels alumnes per parlar del rendiment escolar. Aquesta tarda, el tutor/a ha convocat la família d'un/a alumne/a que té problemes amb les matemàtiques.

ADULT 1
Tutor/a

Ets el tutor o la tutora del jove intèrpret. El professor de matemàtiques t'ha informat que últimament el seu rendiment no ha estat gaire bo i és necessari deixar-ho molt clar als pares, fins i tot si això implica ser contundent. A més, la família de l'alumne/a ha arribat una mica tard i t'estàs neguitejant perquè no vols fer tard a la cita mèdica que tens després. I, quan t'estresses, tendeixes a parlar ràpid...

Comença la reunió llegint aquest text

«Bona tarda, com esteu? Veig que heu vingut amb el vostre fill/la vostra filla. Ens anirà molt bé, perquè així pot fer d'intèrpret, però a la vegada serà una mica incòmode, perquè hem de parlar de les seves notes, que han anat empitjorant sense parar aquests darrers mesos. Bé, sé que no vau poder assistir a les reunions passades i potser no n'esteu al cas, però les seves notes de matemàtiques han anat baixant des del principi del curs i ens preocupa que suspengui. Com ja li ha dit el seu professor a classe, encara s'hi pot posar remei. El professor està disposat a fer-li algun examen extra perquè pugui la mitjana, però, evidentment, abans ha de veure que els resultats milloren».

ADULT 2
Pare/mare

Creus que el teu fill o filla —l'intèrpret— és un/a estudiant excel·lent. Mai no ha causat problemes i, a l'escola del vostre país d'origen, treia molt bones notes. T'han ensenyat que cal ser molt respectuós amb el professorat, per això li has portat una pa de pessic casolà com a gest d'agraïment.

INTÈRPRET
Alumne/a de
l'adult 1,
fill/a de l'adult 2

Intenta interpretar amb tanta honestedat com et sigui possible, sense distorsionar la informació intencionadament.